

Dansa contemporània sota mínims

Han passat gairebé trenta anys des que la dansa va tornar a néixer als Països Catalans. La dictadura va provocar un buit cultural molt important al nostre país i aquesta art escènica en va ser especialment perjudicada. Així, la dansa contemporània va aparèixer tot i la mancança d'una tradició anterior. Des de llavors moltes companyies han anat posant el seu gra de sorra per fer-la créixer.

Amb trenta anys d'història es poden explicar moltes coses. La dansa contemporània als Països Catalans es troba avui en una situació, en alguns casos, d'espera, i en molts altres, d'estancament. Malgrat tot, val a dir que hi ha multitud de matisos, la majoria dels quals coincideixen en dos fets: que la salut de la creació en el nostre país està en un dels seus millors moments, a pesar que l'impuls més important es va produir fa més d'una dècada, i que, en general, el que manquen són recursos estructurals que ajudin a normalitzar la situació de la dansa contemporània.

En un àmbit tan ampli es difícil trobar un consens d'opinions. Malgrat tot, s'escolten veus que conflueixen en punts comuns, i entre molts professionals de la dansa, una reclamació latent: que les administracions comencin a actuar de debò. Per la seva banda, les realitats de les institucions canvien molt si parlem de Catalunya, el País Valencià o les Illes Balears. La primera es troba encara amb la ressaca d'un recent canvi polític; per tant, en un compàs d'espera. En canvi, el País Valencià i les Illes es mantenen en una situació de continuïsmen en aquest àmbit. Però anem a pams.

El panorama a Catalunya. A Catalunya, la sensació de desànim i desencant entre les companyies és generalitzada. Lanònima Imperial, amb gairebé vint anys de creació a l'esquena, n'és un clar exemple. El seu director artístic i coreògraf, Juan Carlos García, constata que "és més difícil obrir-se camí com a professional de la dansa ara que fa quinze anys". Remarca que "la política cultural està completament estancada i ha estat ineficaç". Una de

les solucions que proposa García passa per la creació d'un centre de dansa capacitat i amb suficients recursos, "si no volem que ballarins i coreògrafs marxïn a treballar fora".

Lanònima és una de les tres companyies, juntament amb Metros i Andrés Corchero, que s'integra des de l'any 2002 dins del pla pilot de Residències de Dansa, establert de moment a Vic (Osona), Sant Cugat i Sabadell (Vallès Occidental), però que, pels seus bons resultats, el nou Govern de la Generalitat té previst ampliar-lo durant aquest any a dos ajuntaments més i, per tant, a dues companyies més.

Senza Tempo va començar l'any 1990. Des de llavors, ens explica Inés Boza, directora de la companyia juntament amb Carles Mallol, "sempre hem treballat la comunicació amb el públic". El problema, comenta Boza, és que a Catalunya les sales no s'arrisquen a programar dansa. I si ho fan, els muntatges s'allarguen una setmana i escaig. Aquest és el cas del seu darrer projecte, *Jardí inexistent*, que va estar programat recentment (fins a mitjan maig) al Teatre Nacional de Catalunya (TNC). I és que "el dia que fem un *bolo* a Catalunya, no ens ho podem creure". Per aquest motiu, és força usual que marxïn fora a actuar. La coreògrafa insisteix que aquest problema "és producte d'una manca de responsabilitat dels polítics", motiu pel qual, alhora, "no arriba la dansa al públic, perquè no la fan arribar".

En aquesta línia també es manifesta Toni Cots, secretari general de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya (APdC), que reuneix prop de 300 persones. La dansa a Catalunya ha patit una involució, per la qual cosa les recomanacions del sector a les ad-

ministracions públiques s'han convertit en exigències. "La Conselleria ens demana paciència", afirma el secretari general. Malgrat no haver-se trobat cap porta tancada, Cots remarca que és imprescindible, entre altres coses, que es creïn contractes programa de tres a cinc anys de durada, centres de producció, programacions estables i que es revisin subvencions i tarifes. De moment, però, només s'han fet les primeres passes: la secció de dansa serà independent de la de teatre dins del Departament de Cultura, tot i que fins ara anava tot al mateix sac.

Solucions concretes. Durant aquest mes de juny, l'APdC participa en la comissió mixta que revisa el pla d'actuació 2004-2007 del Govern català en matèria de cultura. Segons Lluís Noguera, responsable de l'àrea de Promoció Artística de Cultura, aquest projecte comprendrà la creació l'any 2005 d'un Circuit de Difusió Artística que programi dansa de manera estable. "Començarem a parlar amb ajuntaments i diputacions que tinguin potencialitats tant d'estructura com d'equipaments escènics per tirar endavant aquest esforç de difusió que implicaria entre deu i dotze ciutats catalanes", afirma Noguera. A més, però, aposten també per incrementar la implicació del TNC. "Creiem que aquest teatre ha de reforçar els seus ajuts a la difusió i programar dansa d'una manera continuada." Una altra novetat serà l'entrada en funcionament a partir de l'any vinent dels contractes programa, que "permetran estabilitzar el sector". Es defugirà la subvenció anual i es concediran contractes de tres a quatre anys a determinats projectes per fomentar la creació.

Un altra aposta forta del Govern tripartit, puntualitza Noguera, és normalitzar la presència de la cultura als mitjans de comunicació públics. "És un cercle viciós, com el peix que es mossega la cua", comenta Marta Garcia, directora del programa Endansa, de L'Espai de Música i Dansa de la Generalitat. "Si una companyia no és prou coneguda, es perquè se n'ha parlat poc als mitjans, se l'ha programat poc i, per

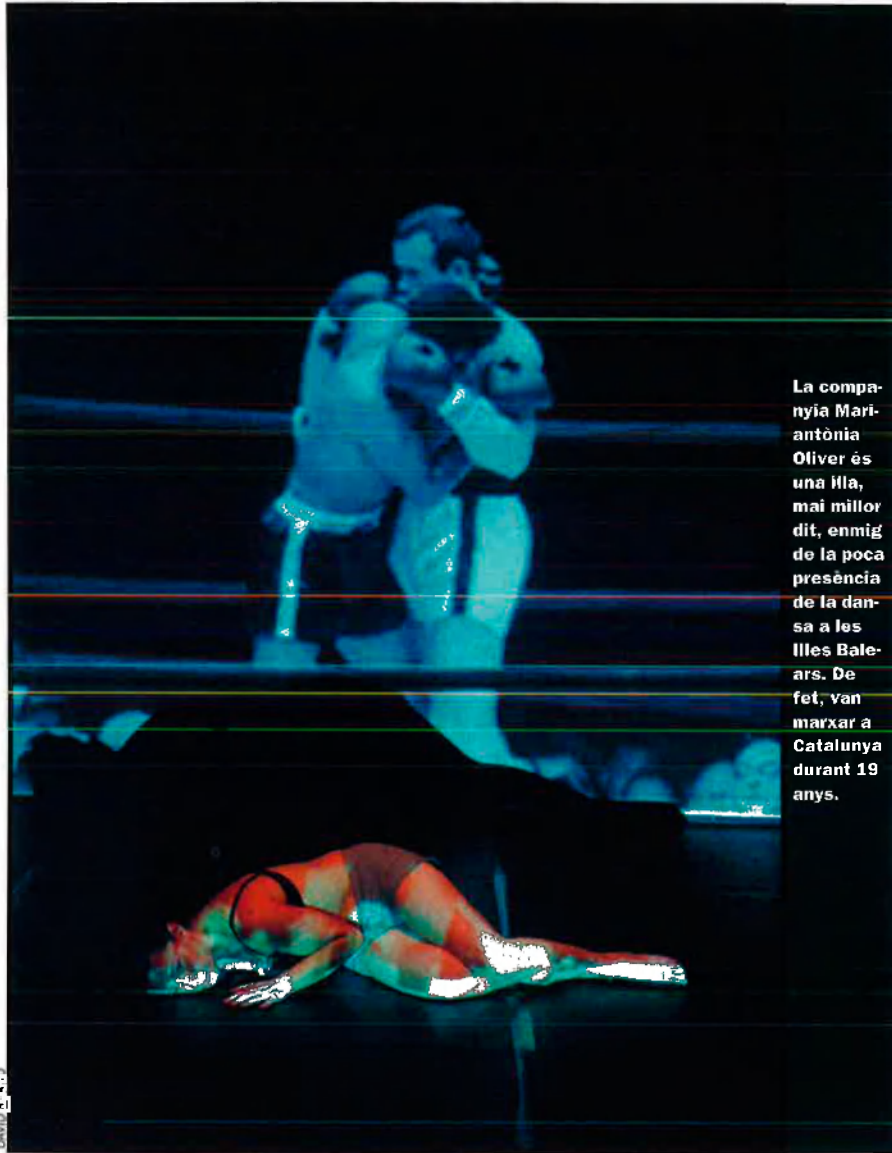
'A ojos cerrados' va ser tot un èxit de la companyia valenciana Ananda Dansa. Més de 12.000 persones van assistir a les seves representacions durant la passada edició de Dansa València.

tant, el públic ja no es planteja d'anar a veure l'espectacle." I és que, segons Garcia, la dansa sempre ha tingut un *handicap*, perquè ha anat evolucionant sense poder establir un diàleg amb la societat, "ja sigui per l'escassa programació o pel poc interès que hi han manifestat els mitjans de comunicació".

Més infraestructures. El País Valencià acull des de fa sis anys l'únic Centre Coreogràfic de l'estat espanyol. Es tracta d'un espai que ofereix classes de reciclatge per a professionals, sales d'assaig i programes de residències. A partir de la creació del Centre es comença a percebre un impuls insti-

tucional més fort dins el sector. La salut de la dansa contemporània va millorar des de llavors, però, tot i així, "només tres companyies poden viure professionalment de la dansa: Vicente Sáez, Ananda Dansa i Cienfuegos", lamenta profundament la secretaria de l'Associació de Professionals de la Dansa de la Comunitat Valenciana, Victoria Fortes.

Malgrat tot, des de fa dos anys es va aconseguir que se separés l'ordre d'ajudes que es destinaven a teatre de les de la de dansa. Aquest fet, segons el Centre Coreogràfic, ha provocat que el cens de companyies de dansa hagi passat de dos a quinze. "És un moment d'enlairament", comenten.

La companyia Mariantònia Oliver és una illa, mai millor dit, enmig de la poca presència de la dansa a les Illes Balears. De fet, van marxar a Catalunya durant 19 anys.

Però a l'altra banda sempre hi ha veus que reclamen millores. Una de les companyies més consolidades, Ananda Dansa, remarca que són imprescindibles més recursos per potenciar la creació. Es necessiten molts metres quadrats i infraestructures on els ballarins treballin el cos. La seva directora, Rosa Àngels Valls, afirma que al País Valencià "estem molt conscienciats de la importància de la dansa contemporània, més que no pas a Madrid, per exemple, on prima el flamenc". Fruit d'això els espectacles de dansa apleguen més públic, i "s'ha de reconèixer que els programadors de dansa d'aquí estan fent un esforç immens".

Una de les mancances més importants per a les companyies valencianes, pe-

rò, són les ajudes, que ara per ara es concedeixen per a un any. Els professionals coincideixen a dir que aquesta és una manera molt complicada de treballar, ja que no es poden fer plans a llarg termini. "S'haurien de promoure ajudes per a tres o quatre anys, per poder realitzar un projecte coherent", reclama Valls. La coreògrafa, a més, compara aquesta situació amb la que es viu en altres països europeus, on s'atorguen plans per a companyies amb quatre anys de durada.

Segons Victòria Fortes, "una programació s'ha de fer educant el públic". Per aquest motiu, Rosa Àngels Valls aposta per potenciar la connexió amb la gent sense renunciar al risc, ni a la qualitat, evidentment. "La dansa és co-

municació, per això ens hem acostumat a treballar amb ulls de públic." El mateix que va omplir les sales en aquesta darrera edició de Dansa València, que va concloure el passat 8 de maig amb el muntatge *A ojos cerrados*, d'Ananda Dansa. En concret, més de 12.000 persones van acudir a veure els espectacles programats.

Nedant contra corrent. A les Illes Balears el desconeixement de la dansa és molt gran, i encara més accentuat en el cas de la contemporània. No hi ha cap associació professional específica per a dansa, sinó que és l'Associació d'Actors i Actrius la que vetlla pels seus interessos. Amb aquest panorama, Helena i Ada Obrador van començar amb Zsüzsza Dansa ara fa dos anys. Lamenten no tenir cap mena de suport i ajuda per tirar endavant els muntatges. Per això, moltes companyies es veuen obligades a desplaçar-se a treballar al Principat. "Sempre hem actuat a les Illes, però ara al setembre començarem a fer-ho a Barcelona, a l'Espai Mallorca", expliquen. Elles, mentrestant esperen alguna ajuda institucional, treballen com a professores de dansa en escoles.

En l'altre extrem trobem la companyia Mariantònia Oliver. La Mariantònia va marxar a Catalunya l'any 1981 i va tornar a les Illes al 2000. "La companyia i jo mateixa hem madurat a fora", afirma. "Aquí els recursos són zero -continua-, només hi ha una programació esporàdica en pocs teatres, que normalment aposten per la dansa més acadèmica." A les Illes no hi ha cap interlocutor que parli en nom de la dansa i a més, subratlla, "falta aconseguir un diàleg entre polítics, gestors i artistes".

Per posar remei a aquesta situació, van crear La Impossible, una associació que estableix relacions amb diferents col·lectius artístics i que crea projectes de dinamització cultural. En aquests moments, la companyia treballa amb el muntatge *La Continua* i en prepara un de nou dedicat a figures de la poesia mallorquina.

Alicia Martín Rodié